Przymierza biblijne — ciągłość Bożej obietnicy

Początki wiary i patriarchowie • Rdz 8:20–9:17

Myśl przewodnia

Przymierze z Noem rozpoczyna ważny biblijny ciąg Bożych obietnic o różnych adresatach i funkcjach.

Opowieść i opracowanie dla uczestnika

Przymierze po potopie, opisane w Rdz 9:8–17, jest wyjątkowe ze względu na zakres: obejmuje całe przyszłe potomstwo ludzi i żywe stworzenia. Zapowiedź pojawia się już w Rdz 6:18, natomiast Rdz 9 precyzuje treść zobowiązania i jego znak.

Przymierze z Abrahamem (Rdz 12; 15; 17) ma inne elementy: obietnicę potomstwa, ziemi i błogosławieństwa dla narodów. Przymierze synajskie (Wj 19–24) wiąże się z relacją Boga z Izraelem i zobowiązaniem do wierności Prawu. Wj 31:12–17 mówi o szabacie jako znaku w szczególnym kontekście tej relacji.

Z kolei 2 Sm 7 podejmuje temat obietnicy dotyczącej domu Dawida, a Jr 31:31–34 zapowiada nowe przymierze. Autorzy Nowego Testamentu łączą je z dziełem Jezusa (Łk 22:20; Hbr 8). Tych tekstów nie należy mieszać jak fragmentów jednego regulaminu. Każdy ma własną sytuację, adresatów i sposób przedstawienia wierności Boga.

Ciągłość można odnaleźć w Bożej inicjatywie, wierności i trosce o życie oraz lud. Różnice dotyczą zakresu, znaków i zobowiązań. W interpretacji chrześcijańskiej istnieją odmienne stanowiska dotyczące relacji przymierzy i trwania poszczególnych nakazów. Zadaniem ucznia jest najpierw opisać teksty wiernie, a dopiero potem argumentować.

Rdz 9:8–17 jest kluczowym tekstem do zrozumienia szerokiego, obejmującego istoty żywe przymierza noachickiego. Przy porównywaniu przymierzy biblijnych zachowajmy odrębność adresatów, zobowiązań i znaków. Nie należy na podstawie Rdz 9 twierdzić, że Bóg obiecał koniec każdej lokalnej powodzi, ani opisywać tęczy jako zjawiska fizycznego, które pojawia się wyłącznie po potopie.

Precyzja jest tu szczególnie istotna: Rdz 9 nie obiecuje, że znikną wszystkie lokalne powodzie. Kiedy jedno zdanie otrzymuje znaczenie szersze niż tekst, powstaje błędny argument. Rzetelna lektura stawia pytania, na które źródło rzeczywiście odpowiada.

Cele lekcji

• Porównuje adresatów i znaki wybranych przymierzy.

• Wyjaśnia ciągłość i różnice pomiędzy przymierzami.

• Unika nadinterpretacji obietnicy z Rdz 9:11.

• Wskazuje w tekście odpowiedź na pytanie: Jakie elementy pozwalają odróżnić przymierze noachickie od późniejszych przymierzy?

Przebieg zajęć

Problem seminarium — 6 min

Zapisz na tablicy pytanie: „Czy wszystkie biblijne przymierza mają tych samych adresatów i ten sam znak?”.

Lektura w kontekście — 15 min

Lektura Rdz 8:20–9:17. W lekcji 06 poznaliśmy ocalenie Noego i jego rodziny. Teraz czytamy, jak Bóg zwraca się do Noego po potopie.

Porównanie stanowisk — 13 min

Pracując z Rdz 9:8–17, Rdz 17:1–14, Wj 31:12–17 i Jr 31:31–34, porównajcie adresatów, obietnice, zobowiązania i znaki; osobno sprawdźcie interpretację w Łk 22:20.

Dyskusja i karta analizy — 20 min

W małych grupach przygotujcie tabelę przymierzy z zaznaczonymi miejscami, w których tekst nie precyzuje znaku. Potem omówcie dwa różne chrześcijańskie poglądy na związek starego i nowego przymierza, bez przypisywania drugiej stronie uproszczonych przekonań.

Teza, granice, pytanie — 6 min

Każdy przygotowuje konkluzję: „Wspólny motyw ...; istotna różnica ...; pytanie pozostające do zbadania ...".

Ćwiczenie uzupełniające

Zestaw Rdz 9:8–17 z Rdz 17:1–14: adresaci, znak, zobowiązania, ograniczenia porównania.

Pytania i propozycje odpowiedzi

Dlaczego przymierze Noego nazywa się powszechnym?

Wśród adresatów są wszystkie żywe istoty i przyszłe pokolenia.

Jaką funkcję Wj 31 przypisuje szabatowi?

Znakowi przymierza w relacji Boga z Izraelem; nie należy automatycznie uogólniać bez argumentacji.

Jak wprowadzić Jr 31 bez pomieszania kontekstów?

Zwrócić uwagę na adresatów, treść obietnicy i późniejsze chrześcijańskie odczytanie.

Jakie elementy pozwalają odróżnić przymierze noachickie od późniejszych przymierzy?

Przede wszystkim adresaci, treść zobowiązania, znak i miejsce w narracji.

Pomoce dydaktyczne

- Biblie lub legalne wydruki Rdz 9, Rdz 17, Wj 31, Jr 31, Łk 22
- tabela porównawcza pięciu przymierzy
- zakreślacze
- karta pracy

Wskazówki biblijne i wychowawcze

- Obietnica z Rdz 9:8–17 jest skierowana nie tylko do rodziny Noego, lecz również do istot żywych. Tęczy nie przedstawiaj jako prywatnej obietnicy, że nic trudnego nigdy się nie wydarzy. | Uzupełnienie IV: Przymierze obejmuje potomków Noego i wszystkie żywe istoty (Rdz 9:9–10). Obietnica dotyczy nieponowienia zagłady wszelkiego życia przez potop w określonym w tekście sensie; nie jest gwarancją braku lokalnych powodzi ani wszelkich nieszczęść. Tęcza jest znakiem przymierza w narracji, a zarazem zjawiskiem przyrodniczym.
- Oddziel obserwacje zawarte w tekście od wniosków i odniesień współczesnych; pozostaw czas na pytania, także bez odpowiedzi.
- Udział w rozmowie i modlitwie jest dobrowolny. Dziecko może pytać, milczeć i zgłaszać wątpliwości.

• W Rdz 9:8–10 adresatami przymierza są Noe, jego potomstwo i wszelkie żywe istoty; nie ograniczaj go do jednej rodziny.

• Rdz 9:11 oznacza obietnicę, że potop nie zniszczy ponownie całego życia na ziemi. Tekst nie oznacza, że nigdy nie wystąpią lokalne powodzie.

• W Rdz 9:12–17 tęcza jest znakiem przymierza; zjawisko optyczne ma zarazem przyrodnicze wyjaśnienie, co nie usuwa jego roli w narracji biblijnej.

• Rdz 9:1–7 zawiera także nakazy dotyczące życia, rozmnażania i poszanowania ludzkiej krwi. Dla najmłodszych wystarczy pozytywny przekaz troski o życie.

• Przymierze noachickie należy odróżniać od przymierza z Abrahamem, na Synaju i późniejszej obietnicy nowego przymierza; mają odmienne adresaty i znaki.

• Nie uczyń z różnic między przymierzami pretekstu do lekceważenia judaizmu. Unikaj twierdzenia, że każda późniejsza obietnica automatycznie unieważnia całą wcześniejszą.

• Tęcza nie gwarantuje pojedynczemu człowiekowi bezpiecznej pogody. Nie przedstawiaj katastrof jako oznak, że Bóg złamał obietnicę.

• Obietnica z Rdz 9:8–17 jest skierowana nie tylko do rodziny Noego, lecz również do istot żywych. Tęczy nie przedstawiaj jako prywatnej obietnicy, że nic trudnego nigdy się nie wydarzy.

• Uwagi do interpretacji i bezpieczeństwa: Przymierze obejmuje potomków Noego i wszystkie żywe istoty (Rdz 9:9–10). Obietnica dotyczy nieponowienia zagłady wszelkiego życia przez potop w określonym w tekście sensie; nie jest gwarancją braku lokalnych powodzi ani wszelkich nieszczęść. Tęcza jest znakiem przymierza w narracji, a zarazem zjawiskiem przyrodniczym.

Kontynuacja w domu

Zastanówcie się, dlaczego skrupulatne określanie treści obietnic jest przejawem uczciwości.